

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

A V I Z la proiectul de lege pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (nr.26 din 02.02.2022)

Direcția generală juridică a examinat, în conformitate cu prevederile art. 54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996, și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege specificat în titlu și expune următoarele considerații.

I. Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul supus avizării a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Președintele Republicii Moldova, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Potrivit Notei informative, proiectul de lege a fost elaborat în scopul remedierii situației de imperfecțiune a normei prevăzute la art. 106¹ din Codul penal, ceea ce în consecință face dificil și pe alocuri imposibilă confiscarea extinsă a bunurilor.

3. Prin natura reglementărilor, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, iar domeniul de reglementare ține de atribuțiile de bază ale Parlamentului, fiind astfel incidente prevederile articolelor 66 și 72 din Constituția Republicii Moldova.

4. Cu referire la procedura de înaintare a proiectului de lege spre examinare în Parlament, atenționăm asupra necesității respectării următoarelor prevederi obligatorii stabilite de legislația în vigoare.

Conform art. 32 alin. (1) din Legea nr.100/2017, proiectul actului normativ, însoțit de nota informativă, se transmite spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate, precum și reprezentanților societății civile, care întocmesc și prezintă **autorului proiectului** avizele la proiect. Cu toate acestea, în Nota

informativă se menționează doar faptul că proiectul de lege urmează a fi expediat Centrului Național Anticorupție în condițiile legii.

5. Totodată ținem să menționăm că, în procedură de examinare în Parlament se află proiectul nr. 394 din 15.12.2021, care de asemenea prevede modificarea Codului penal. Sugerăm Comisiei juridice, numiri și imunități, în temeiul art. 56 alin. (5) din Regulamentul Parlamentului, să propună comasarea ambelor proiecte pentru examinare în lectura a doua, într-un singur proiect.

6. Potrivit Notei informative, proiectul de lege propune inclusiv armonizarea legislației naționale cu Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană. Pe această cale, urmează a fi respectate prevederile art.31 ale Legii nr.100/2017, care instituie că pentru proiectele actelor normative care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, autorul proiectului întocmește tabelul de concordanță, precum și transmite proiectul Centrului de Armonizare a Legislației pentru efectuarea expertizei de compatibilitate. Semnalăm lipsa acestora la dosarul proiectului de act normativ.

II. Obiecții de ordin tehnico-juridice

Referitor la conținutul propriu-zis al proiectului atenționăm asupra următoarelor.

1. Conceptul „confiscării extinse” a fost introdus în Codul penal al Republicii Moldova prin Legea nr.326/2013. Deosebit de importante și relevante sunt argumentele expuse în nota informativă a proiectului, potrivit căreia:

„Trebuie menționat că prevederile proiectului privind confiscarea extinsă sunt conforme standardelor Uniunii Europene în materie, în acest sens fiind relevantă Decizia-cadru 2005/212/JAI a Consiliului Uniunii Europene din 24 februarie 2005 privind confiscarea produselor, a instrumentelor și a bunurilor având legătură cu infracțiunea.

În sensul noii redacții a art. 106¹ din Codul penal și, implicit, a Deciziei Consiliului Uniunii Europene, **se permite confiscarea bunurilor provenite din activități infracționale care nu au legătură directă cu infracțiunea pentru care persoana este condamnată, mai exact, nu este dovedită legătura nemijlocită între infracțiunea care conduce la condamnare și bunurile care sunt confiscate.**

Conceptul confiscării extinse, permite confiscarea bunurilor provenite din infracțiuni, fără a fi necesară dovedirea pentru fiecare bun în parte a legăturii nemijlocite existente între infracțiunea care conduce la condamnare și bunul confiscat.

Desfășurarea de către o persoană în mod constant pe o anumită perioadă de timp de activități cu caracter infracțional de o gravitate sporită, cumulată cu lipsa altor venituri licite, este considerată ca fiind un probatoriu suficient pentru a permite instanței să constate caracterul ilicit al veniturilor obținute pe perioada derulării activităților cu caracter infracțional.

În temeiul prevederilor modificărilor art. 106¹ din Cod penal, procurorul va fi obligat să probeze doar că o persoană anume, într-un interval de timp, a fost implicată în săvârșirea anumitor infracțiuni. Din acel moment, **judecătorul poate prezuma că bunurile dobândite sunt rezultatul unor activități infracționale desfășurate de persoana condamnată în cursul unei perioade anterioare condamnării care este considerată rezonabilă de către instanță. În această ipoteză ar reveni persoanei condamnate sarcina probei privind caracterul licit al averii dobândite. Dacă judecătorul concluzionează că valoarea bunurilor deținute este disproporționată în raport cu veniturile legale poate dispune confiscarea acestora de la persoana condamnată. ’’¹**

Ținând cont de art.71 al Legii nr.100/2017, potrivit căruia la interpretarea actului normativ se ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ, nu putem susține argumentele autorului prezentului proiect de lege precum că „ Sintagma că bunurile respective provin din activități infracționale de natura celor prevăzute la alin.(1) de fapt, obligă instanța să stabilească, la aplicarea confiscării extinse, că fiecare bun confiscat provine dintr-un fapt infracțional... În acest sens, prevederile actuale ale art. 106¹ alin. (2) lit. b) Cod penal obligă instanța de judecată ca, la aplicarea oricărei forme de confiscări extinse, să stabilească în mod incontestabil că bunurile ce urmează a fi confiscate au o proveniență infracțională. Cu alte cuvinte, persoana trebuie să fie condamnată pentru o infracțiune, iar obiectul/bunul care urmează a fi confiscat trebuie să constituie fie obiect al infracțiunii, fie un corp delict’’.

Constatăm astfel o diferență de abordare care urmează a fi clarificată. Ori aplicarea în practică a normelor Codului penal referitoare la confiscarea extinsivă este eronată și nu corespunde voinței inițiale a legiuitorului. Pentru un spor de claritate, considerăm imperios necesar consultarea CSJ asupra problematicii în cauză, precum și dezbateri și consultări cu practicienii - judecători și procurori.

2. Referitor la completarea cu alin. (2¹) în ceea ce privește dispunerea confiscării extinse inclusiv în cazul **decesului** persoanei acuzate sau suspectate de săvârșirea unei infracțiuni prevăzute la alin. (1) menționăm că Directiva 2014/42/UE, la art. 4 alin. (2), indică adoptarea de către statele membre a măsurilor necesare pentru a permite confiscarea produselor și a instrumentelor în cazurile în care au fost inițiate proceduri penale cu privire la o infracțiune care este susceptibilă să genereze, în mod direct sau indirect, beneficii economice, iar astfel de proceduri ar fi putut conduce la o hotărâre de condamnare în cazul în care persoana suspectată sau învinuită ar fi putut să compare în fața instanței, **cel puțin atunci când o astfel de imposibilitate este rezultatul bolii sau al sustragerii persoanei suspectate sau învinuite.**

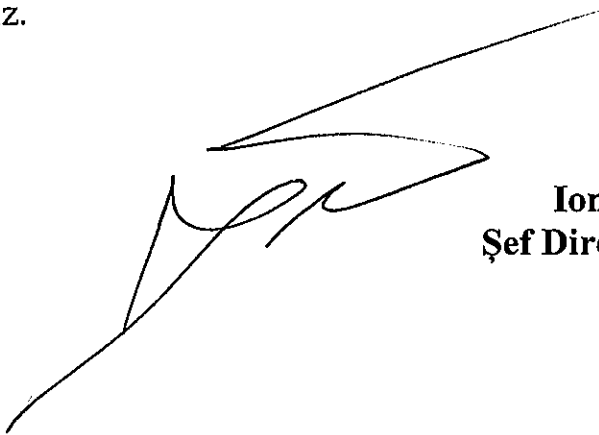
Totodată, potrivit art. 275 pct. 5) din Codul de procedură penală nr. 122/2003, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi

efectuată, și va fi încetată în cazul în care a intervenit decesul făptuitorului, cu excepția cazului de reabilitare. Iar, conform prevederii de la art. 391 alin. (1) pct. 2) din același Cod, în cazul intervenirii decesului inculpatului se adoptă sentință de încetare a procesului penal.

Astfel, decesul făptuitorului/inculpatului este un impediment în desfășurarea procesului penal, din cauza faptului imposibilității aplicării răspunderii penale care este strict individuală, potrivit art. 6 din Codul penal. Încetarea urmăririi penale poate avea loc numai în cazul când s-au administrat suficiente probe că anume decedatul a săvârșit infracțiunea dată.

3. În ceea ce ține de confiscarea extinsă a bunurilor transferate către terți propusă la alin. (2²), ținem să menționăm că aceeași Directivă 2014/42/UE la art. 6 condiționează aplicarea confiscării terților prin interpretarea ei astfel încât **să nu aducă atingere drepturilor terților de bună credință.**

Proiectul de lege poate fi propus spre examinare în ședință plenară a Parlamentului cu respectarea prevederilor legislației în vigoare, ținând cont și de cele expuse în prezentul aviz.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcție generală

Ex.: lu. Cojocaru,
tel.: 577.